

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. An Deus cognoscat creaturas in seipso.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO TERTIA.

Quo modo Deus cognoscat se, & creaturas.

I. Certum est, Deum cognoscere seipsum.

CIRCA primum: quæ in fine sectionis primæ, & initio secundæ diximus, probant Deum cognoscere seipsum: Deus enim, quemadmodum ibidem declaravi, absque omni dubio, est objectum primarium Scientiæ Divinæ, utpote objectum omnium nobilissimum, & maxime intelligibile: imò, ut docet S. Thomas hic, q. 26. in hoc sita est Dei beatitudo; neque enim foret beatus quantumcumque cætera omnia sciret, si se nesciret.

II. Sine hac cognitio Dei respectu sui ipsius, directæ, an reflexæ.

Hæc autem cognitio Dei, quamvis dici aliquo modo possit reflexa, cum sit objectum sui, magis tamen propriè dicitur directæ, ut notat P. Suarez, & alii, cum omnino idem sit objectum & cognitio, saltem ut formaliter terminatur ad se. Unde, nulla cognitio propriè est reflexa, nisi quæ realiter ab aliâ cognitione distincta, supra illam reflectit.

III. Aureoli sententia est, omnis Dei cognitionem ad seipsum terminari.

Quoad secundum, de cognitione Dei ut terminatur ad creaturas, plures occurrunt difficultates examinandæ. Aureolus vult, cognitionem divinam terminari ad ipsam solam Dei Essentiam, & entitatem ejus intrinsicam, ut habeat par sibi objectum: Unde, scientiam Dei nullo modo tendere ait ad creaturas, sed solum ad esse earum ideale, seu substantiam increatam Dei; quæ tamen, inquit, cum creaturas eminenter contineat, quisquis eam videt, videre dicitur creaturas, non formaliter, sed æquivalenter. Adhuc verò, hanc æquivalentem creaturarum cognitionem sufficere ad dirigendum Deum, ut circa eas operetur, nempe ad eas producendas, destruendas, gubernandas &c. atque ad plenè de iis disponendum.

IV. Dicunt alii, Deum creaturas in seipso non cognoscere.

Vasquez hic, d. 60. & alii, planè è contrario affirmant, scientiam creaturarum in Deo ita terminari ad creaturas, ut omnino immediatè ad ipsas feratur in seipsis, & nullo modo eas cognoscat Deus in sua substantiâ increatâ, vel Attributis, utpote quæ secundum ipsos, nullum dicunt ordinem seu relationem ad creaturas.

V. Tertia sententia est, Deum cognoscere creaturas in seipso tantum.

Suarez verò hic lib. 3. de Attrib. cap. 2. Molina, Valentia, & alii, asserunt Deum non cognoscere creaturas immediatè in seipsis, sed tantum in sua increatâ substantiâ, non quidem in illâ solâ sistendo, ut volebat Aureolus, sed per illam tanquam medium cognitum, tendendo ad creaturas secundum proprias earum rationes.

VI. Dei Scientia non sistit in solo Deo, sed terminatur ad creaturas.

Dico primò: Scientia Divina non sistit in solâ entitatè increatâ Dei, seu esse ideali creaturarum; sed ulterius fertur ad ipsas creaturas, & eas in substantiâ increatâ Dei; & per eam representat. Ita omnes hodie contrâ Aureolum, quem tamen nonnulli à contraria sententia excusant. Gravissimi etiam Auctores, ut S. Ambrosius, S. Clemens Alexandrinus, Theodoretus & alii hunc errorem tribuunt Aristoteli; in Metaphysica enim de objecto Divinæ Scientiæ disputans, ait Deum seipsum intelligere, de aliis vero rebus, inquit, melius est quædam non scire, quam scire, alioqui intellectus divina non esset quid optimum. Timebat scilicet, ne ex cognitione rerum nonnullarum Scientia Divina videretur. Certè, quoad actus nostros liberos, omnino negasse Deo videtur illorum cognitionem, quòd nimirum eam cum libertate conciliare non poterat; quem sequitur hac in parte Cicero lib. de Fato; de quo proinde appositè ait S. Augustinus

Aristoteles.

lib. 5. de Civit. cap. 9. *Ut homines liberos faceret, fecit sacrilegos, nempe qui Deo scientiam potius adimere voluit, quam hominibus libertatem.*

Veritas autem Conclusionis nostræ constat, tum ex locis Scripturæ superius pro scientia Dei allatis, tum quia sæpe dicitur Deus numerare stellas, capillos capitis &c. quæ significant videre plura ut plura, & consequenter non sistere in esse ideali, seu Creatrice Essentiâ, quæ unica est. Dicitur item Deus contemplari terram, & id genus alia, quæ passim in divinis literis occurrunt, quibus apertè hoc convincitur. Deinde, ut supra vidimus, Deus est creator & gubernator omnium rerum; ergo ita illas debet cognoscere, ut in particulari circa eas variis possit actionibus versari. Nec sufficit, ut vult Aureolus, quòd cognoscat suam Essentiam, quæ est illarum imago, nisi eam cognoscat ut imaginem; hoc autem fieri nequit, nisi ulterius cognitio in ipsas creaturas feratur.

VII.

Variè probatur, increata scientiâ non sistere in intrinsicâ Dei Perfectionibus.

Argumenta quæ contrâ hanc doctrinam opponi possunt, sunt in duplici differentia; vel enim deducuntur ex eo quòd sequeretur, Deum cognoscere infinita possibilis actu, omnes partes continui, creaturam omnium perfectissimam, & alia hujusmodi, de quibus latè disputavi in Philosophia, Disp. 46. sect. 3. & septima; vel ex eo quòd sequeretur, Deum mutari, si videat res existentes, aut futuras; jam enim hunc mundum videt, & hanc seriem rerum; si autem alius mundus fuisset futurus, alium vidisset; ergo habuisset aliam scientiam; ergo hinc sequi videtur, mutatum iri Deum, si ipsius scientia non consistat in increata entitatè Dei, sed ulterius tendat ad creaturas. De hac difficultate, quæ una est ex præcipuis totius Theologiæ, dicemus postea.

VIII.

Quoniam pro Aureoli sententia proponi solent argumenta.

SECTIO QUARTA.

An Deus cognoscat creaturas in seipso.

DICO secundò cum S. Thoma hic, q. 14. a. 5. Suarez hic, lib. 3. cap. 2. Molina, & alii communiter, contrâ Vasq. Becanum, & alios nonnullos, Deum cognoscere creaturas in seipso, tanquam in medio cognito. Ratio est quam supra attulimus Disp. 17. quia nimirum Deus dicit ordinem transcendentem ad creaturas: cum ergo eas perfectissimè contineat, non minus propriè in eo videri possunt, quàm quivis effectus in causa creatâ.

I. Deus cognoscit creaturas in seipso, tanquam in medio cognito.

Confirmatur primò: nam, ut supra vidimus Disp. 18. sect. 2. num. 5. & deinceps ex S. Augustino, & aliis Patribus, Sancti & Angeli cognoscere possunt creaturas in Deo, ergo & Deus cognoscere eas poterit in seipso. Confir. secundò: alioqui enim Deus perfectè se non comprehenderet; actus quippe ut sit comprehensivus causæ alicujus, non solum cognoscere debet causam & effectum, seu concomitanter, sed illativè, cognoscendo scilicet effectum in causa, & per causam. Ratio autem est: actus siquidem comprehensivus causæ, perfectiùs eam cognoscere debet, quàm per alios actus cognoscatur: sed hoc non præstat nisi effectus in ea videantur: ergo, &c.

II. Ulterius ostenditur, Deum videre creaturas in seipso.

Objicit Vasquez hic, d. 60. cap. 2. num. 7. Si, inquit, Deus cognoscat creaturas in seipso, cognosceret eas maxime in Omnipotentia, utpote earum causâ: sed in hac illas non cognoscit: ergo: Minor probatur, Omnipotentia enim supponit Scientiam, cum illa non agat nisi per intellectum; unde, ideo potest

III. Deus creaturas cognoscit in sua Omnipotentia.

potest Deus creaturas producere, quia eas cognoscit, non è contrà. Sicut in creatis artifex rem nullam artificiosam potest producere nisi prius mente illam concipiat, & potentia executrici representet. Resp. hoc ad summum probare Deum non cognoscere creaturas in solâ suâ Omnipotentia, sed etiam in seipsis; sicut artifex immediate rem in se concipit, & per hanc ejus representationem, potentiam dirigit. Hac verò cognitione creaturarum in seipsis posita, Deus potest eas cognoscere in Omnipotentia, jam per hanc cognitionem regulatâ, & proximè potente eas producere.

IV. Inter Omnipotentia Dei & illius Scientiam, nulla intercedit vera prioritas.

Resp. secundò, nullam hic in re intervenire prioritatem, nec à parte rei magis verum est, potest Deus producere creaturas, quia eas cognoscit, quàm è contrà, cognoscit quia potest producere; cum Scientia & Potentia Dei in re non distinguantur. Sicut in aliis multis propositio causalis non importat prioritatem, sed simultatem, ut paries est albus quia est disgregativus visus; Petrus est homo quia est animal rationale &c. Si autem loquamur de Scientia & Potentia Dei per nostros conceptus inadæquatos distinctis, fundamento ex rebus desumpto, ne sic quidem Omnipotentia est completa, & proximè expedita sine Scientia; nec enim ferri potest in incognitum, cum Omnipotentia vel sit voluntas formaliter, vel illam, ut executioni aliquid mandet, supponat. Sin verò Omnipotentiam separatim sumamus, & in actu quasi primo incompleto, videtur Potentia esse prior ratione, quàm Scientia; hæc enim tantum est quædam applicatio; unde sicut in creatis applicatio physica, seu approximatio supponit id, cui debet rem aliquam applicare, ita & applicatio intentionalis.

V. Quod Omnipotentia regulari possit à Scientia, non arguit hanc esse illâ prioritatem.

Dices, Potentiam pro illo priori esse regulabilem. Resp. hoc vel intelligi de intrinsecâ regulabilitate, & hæc præcedit Scientiam, cum nihil sit aliud quàm ipsa ratio Potentiæ: vel intelligitur de extrinsecâ; hanc autem denominationem accipere potest à Scientia, non quæ sit pro illo priori, sed quæ erit pro aliquo posteriori; nec enim novum est, posse aliquid pro aliquo priori recipere denominationem ab eo, quod vel naturâ, vel etiam tempore sequitur. Sic res creata pro illo priori quo sunt, dicuntur ubicabiles per ubicationem à se pro aliquo posteriori productam; & in omnium sententia, materia prima est informabilis hoc modo à forma, & intellectus cognoscibilis per intellectiorem, quarum illa pro aliquo posteriori educi potest à materia, hæc ab intellectu effici. Diverso itaque modo tribuuntur denominationes regulatæ, informatæ, cognita, quàm regulabilis, informabilis, & cognoscibilis; illæ siquidem necessario involvunt formam actu exilientem, hæc quocunque modo possibilem, sive pro aliquo etiam posteriori futuram. Circâ hoc argumentum supra etiam quædam dicta sunt Disp. 18. sect. 4. num. 6.

SECTIO QUINTA.

Utrum Deus creaturas in seipsis cognoscat.

I. Prima sententia negat Deum cognoscere creaturas in seipsis.

THOMISTÆ communiter, quos sequitur Molina hic, Disp. unicâ, q. 2. Suarez lib. 3. de Attrib. cap. 2. Valentia, & alii nonnulli aiunt, non terminari Divinam Scientiam ad creaturas in seipsis; seu immediate, sed non alio modo Deum eas cognoscere, quàm in seipso, in quantum scilicet in variis illius Attributis relucet. Sit tamen

Conclusio: Deus non in seipso tantum cognoscit creaturas, sed habet insuper Scientiam ad ipsas creaturas in seipsis directè & immediate terminatam, sine alio modo cognito. Ita Scotus in 1. dist. 35. Faber ibid. Disp. 51. cap. 4. & Scotistæ communiter: Ockamus dist. 35. q. 3. Gabriel ibid. Arrubal Disp. 30. Monæus Disp. 3. cap. 11. Valsq. hic, Disp. 60. cap. 2. Erice, d. 5. cap. 4. Arriaga hic d. 19. sect. 4. num. 22. & alii.

II. Deus immediate creaturas cognoscit in seipsis.

Ratio est: tum quia nulla est in hoc implicancia: tum quia spectat ad intellectum infinite perfectum ut res omnimodo cognoscat, quo cognosci possunt: cum ergo res cognosci possint, non solum in verbo per scientiam beatam, sed per scientiam etiam infusam extra verbum, quam scientiam creaturarum Theologi passim cum S. Thomâ tribuunt animæ Christi, & omnes fatentur Angelos immediate videre creaturas, non debemus hoc negare Deo. Adde, multa objecta esse, quæ non videntur cognosci primò posse in aliquo, Deo intrinsecò, ut conditionatè futura, & alia quædam, de quibus postea.

III. Res à Deo omnimodo cognoscitur, quo cognosci possunt.

Dices primò, hanc scientiam fore superfluum, cum quicquid Deus cognoscere hoc modo possit, cognoscat etiam in seipso. Negatur tamen fore superfluum: sicut nec secundum Theologos superflua est scientia infusa in Christo, & Beatis, esto per scientiam beatam omnia videant, quæ cognoscunt per infusam. Imò, quod magis urget, præter scientiam experimentalem, ponunt Theologi in Christo de iisdem omnino rebus scientiam acquisitam: ergo similiter Deo omne genus scientiæ concedi potest & debet, quod repugnantiam aut imperfectionem non involvat, hoc enim, ut dixi, decet intellectum omni ex parte, imò infinite, perfectum.

IV. Scientia quæ Deus immediate cognoscit creaturas, non est superflua.

Dices secundò: Creaturæ non possunt esse objectum motuum Scientiæ Divinæ, ergo nec terminativum. Negatur consequentia. disparitas est clara: Scientia quippe essentialis Dei est improducta, ergo nec creaturæ possunt per se immediate illam producere, nec per speciem sui, sive creatam, ut est evidentissimum, sive increatam: Unde Essentia Divina non est species creaturarum, ut supra diximus, prout species dicit efficientiam, sed tantummodo secundum conceptum quendam determinationis: at verò quod creaturæ terminent intellectum divinum, nulla est repugnantia.

V. Creaturæ esse possunt objectum terminativum Scientiæ Divinæ, non tamen motuum.

Dices tertio: nulla debet Deo assignari scientia nisi perfectissima, alioqui & actum obscurum posset ei quis tribuere: sed scientia terminata ad creaturas immediate, non est perfectissima, cum non habeat objectum perfectissimum, ut constat, ergo. Resp. primò: non omnem scientiam Dei debere necessario esse perfectissimam, si loquamur formaliter & præcisivè. Non tamen hinc sequitur, posse in Deo esse actum obscurum, quia non præcisivè tantum sed positivè, & ex modo tenendi involvit imperfectionem. Resp. secundò, in omnem scientiam Dei esse perfectissimam, & simpliciter infinitam, quia non solum terminatur ad Deum, ut postea videbitur.

VII. Scientia imminata ad creaturas, nullam arguit imperfectionem.

Dices quartò: S. Dionysium 7. de Divin. Nominibus asserere, Deum non cognoscere creaturas in ipsis. Resp. non aliud velle S. Dionysium, quàm Deum non ita cognoscere creaturas in ipsis, ut scientiam suam ab eis accipiat, quasi aliquid ab iis discens, seu ita, ut per objecta, vel speciem objectorum creatorum scientia aliqua in Deo fiat, sicut inter creaturas contingit. Quando autem negare videtur esse duplicem in Deo scientiam, aliam

VIII. Non negat S. Dionysius Deum cognoscere creaturas in ipsis.